

Protokoll

Fra møte i Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester

Dato: 06.01.2012, kl. 10-16
Sted: Veterinærinstituttet
Møteleder: Janneche Utne Skaare

Deltakere:

Fra Faggruppe 5:

Janneche Utne Skåre (leder), Augustine Arukwe, Heidi Amlund, Anne Lise Brantsæter, Gunnar Sundstøl Eriksen, Christiane Kruse Fæste, Helle Katrine Knutsen, Anders Ruus

Forfall:

Cathrine Thomsen (fødselspermisjon), Kari Grave (permisjon).

Fra Mattilsynet, Seksjon for animalsk mat:

Catherine Signe Svindland (til ca. kl. 11.30)

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF)

Jon L. Fuglestad (observatør)

Fra sekretariatet til VKM:

Tor Øystein Fotland, Inger Therese Lillegaard, Edel Holene (referent)

1 Velkommen, fravær, habilitet og godgjøring

Leder for faggruppen, Janneche Utne Skåre, ønsket velkommen til møtet i Faggruppe for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester (Faggruppe 5).

Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet (se også sak 5, bestillingsutkast om bly).

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden. Oppfølging av protokoll

Møteinnkallelsen og dagsorden ble godkjent.

Protokollen fra forrige møte i Faggruppe 5, den 8. september 2011, ble kort referert. I henhold til denne ble «Beskrivelse av fremstilling og risikovurdering av nedbrytningsstoffer og oksidasjonsprodukter i fiskeoljer» (08/504) godkjent i Hovedkomiteens møte 20. september og publisert på VKMs nettside 19. oktober 2011. Mattilsynet ble rutinemessig orientert om publikasjonen.

Protokollen fra fellesmøte mellom Faggruppene 4 og 5 den 3. november 2011, ble også kort referert. Hovedtema på dette møte var risikovurderingen om inntak av furan i den norske befolkning, men den foreløpige bestillingen fra Mattilsynet om vurdering av eksponering for aluminium i den norske befolkningen gjennom kosthold og bruk av kosmetiske produkter ble også diskutert (se sak 5, bestillingsutkast om aluminium).

Faggruppeleder informerte kort fra et møte med Mattilsynet 2. desember 2011 om et hasteoppdrag. Enkelte medlemmer av faggruppen var også til stede (se sak 5, zearalenon).

3 Saker fra møtet i Hovedkomiteen

Leder for faggruppen, Janneche Utne Skåre, refererte kort protokollen fra møtet i Hovedkomiteen 17. november 2011.

4 Orientering fra Klif om observatørrollen i VKM

Klif orienterte kort om deres interne rutiner for informasjon. Tilsvarende VKM og andre offentlige institusjoner, følger Klif offentlighetsloven. Klif minnet om at de har overvåkingsdata og gjerne bidrar med dem i ulike sammenhenger. Faggruppen uttrykte positivitet overfor Klifs initiativ og presiserte at den setter stor pris på Klifs deltakelse på møtene.

5 Saker som skal behandles på møtet

5.1 Bestillingsutkast fra Mattilsynet: "Eksponering for aluminium i den norske befolkning pga. kostholdet og bruk av kosmetiske produkter"

Bakgrunn: En rapport fra det europeiske mattrygghetsorganet EFSA (European Food Safety Authority) i 2008 konkluderte med at en vesentlig andel av den europeiske befolkningen får i seg mer aluminium enn det tolerable ukentlige inntaket (TWI) på 1 mg/kg kroppsvekt. TWI var tidligere 7 mg/kg kroppsvekt.

Aluminium er et metall som ikke har en naturlig fysiologisk effekt hos mennesket. Den tolerable ukegrensen for inntak av aluminium hos menneske er satt ut i fra at aluminiumforbindelser kan akkumulere i organismer og har vist potensial til både å påvirke reproduksjon og utviklingen av nervesystem hos forsøksdyr.

Ifølge EFSA er maten hovedkilden for aluminiumseksponeringen i den generelle befolkningen. En annen viktig kilde til den totale aluminiumseksponeringen i befolkningen kan være bruk av kosmetiske produkter som inneholder aluminiumsholdige forbindelser. De fleste antiperspiranter og mange lepestifter inneholder aluminium. EFSA har ikke vurdert et slikt tilleggsbidrag fra kosmetiske produkter spesielt, ettersom kosmetikk ikke faller inn under EFSA's ansvarsområde.

Bestillingsutkastet krever faglig kompetanse fra både Faggruppe (FG) 4 og 5 og ble diskutert på et felles møte mellom disse faggruppene den 3. november 2011. Bestillingen ble vedtatt forankret i FG5, men utføres i samarbeid med FG4. Det ble vedtatt å nedsette en prosjektgruppe med to medlemmer fra hver av faggruppene. Hver faggruppe skulle komme med forslag til aktuelle deltagere i prosjektgruppen.

Faggruppen diskuterte oppdraget og medlemmer meldte seg til å delta i prosjektgruppen. Tidsperspektivet for ferdigstilling av oppdraget vil være avhengig av VKMs tilgang til kostholdsundersøkelsen for voksne (Norkost 3) og Mattilsynets prioritering av pågående saker. Sekretariatet ble henstilt å kontakte Mattilsynet for tilbakemelding om saksprioritering.

Vedtak: Det ble oppnevnt to medlemmer fra faggruppe 5 til å sitte i prosjektgruppen, hvorav en er faglig leder for prosjektet. Sekretariatet kontakter Mattilsynet for tilbakemelding om saksprioritering.

5.2 Bestillingsutkast fra Mattilsynet: "Vurdering av mulig helsefare ved konsum av kjøtt fra hjortevilt felt med blyholdig ammunisjon"

Bakgrunn: Mattilsynet har blitt kontaktet av forskere som er bekymret for at blyrester i kjøtt og kjøttprodukter fra hjortevilt felt med blyholdig rifleammunisjon kan være helseskadelig. Blyfragmenter fra prosjektet kan spres fra skuddkanalen til omliggende kjøtt. Veterinærinstituttet meldte i en nyhetsnotis høsten 2011 at enkelte prøver av elgkjøttdeig hentet fra butikker og private frysere inneholdt langt mer bly enn EUs grenseverdi for bly i kjøtt fra produksjonsdyr.

Bly er et tungmetall som både finnes naturlig i miljøet og som miljøforurensning, og som lagres i kroppen når mennesker får det i seg. I tilstrekkelige mengder kan bly skade nervesystemet og nyrene, og påvirke blodtrykket negativt.

Det europeiske mattrygghetsorganet EFSA vurderte helsekonsekvenser av bly i mat i 2010 og konkluderte med at blynivåene de fleste voksne europeere eksponeres for innebærer lav til ubetydelige helserisiko. Derimot mente EFSA at det ikke kan utelukkes at bly i noe grad kan virke forstyrrende på utviklingen av nervesystemet hos små barn. Høsten 2011 ga det tyske risikovurderingsorganet BfR (Bundesinstitut für Risikobewertung) ut kostholdsråd der de advarer fertile kvinner, gravide og barn mot å spise viltkjøtt på grunn av blyinnhold.

Mattilsynet orienterte om bakgrunnen for oppdraget og selve oppdraget. Det er ønskelig at VKM skal vurdere helsefaren hos den norske befolkningen ved konsum av kjøtt fra hjortevilt, inkludert oppdrettshjort, som er felt med blyholdig ammunisjon, og vurdere om det er grupper i den norske befolkningen som er spesielt utsatte for helsefare ved slikt konsum. Dersom det er en helsefare, ønsker Mattilsynet at VKM vurderer hvilken distribusjon bly fra ammunisjon vil ha i nyfelt hjortevilt, om det er mulig å rense kjøttet som går til konsum for eventuelle blyrester, og i så fall hvor mye av vevet rundt skuddkanalen som må fjernes. VKM skal også vurdere om det finnes andre effektive tiltak enn bortskjæring av vev for å begrense innholdet av blyrester fra blyammunisjon i hjorteviltkjøtt. Mattilsynet ønsker også at VKM vurderer om det er fare for helsen til hobbydyr, for eksempel jakthunder, å bli fóret med sårkjøtt fra felt hjortevilt.

Faggruppen diskuterte oppdragsteksten. Det ble orientert om at Folkehelseinstituttet, på oppdrag fra VKM, undersøker sammenhengen mellom konsum av hjorteviltkjøtt og blynivåer i fullblod hos de samme konsumentene. Resultatene av undersøkelsene vil foreligge i løpet av våren 2012. Faggruppen mente rapporten fra Folkehelseinstituttet vil være et godt grunnlag for å vurdere helsefaren ved konsum av hjorteviltkjøtt. Faggruppen for før til terrestriske og akvatiske dyr har påtatt seg å besvare spørsmålet om fóring av hobbydyr med sårkjøtt. Øvrige deler av oppdraget må avvente til spørsmålet om human helsefare er avklart.

På forespørsel fra faggruppen opplyste sekretariatet om at medlemmer av VKM som har fast ansettelse ved en institusjon som har fått et oppdrag fra VKM, og som er involvert i arbeid med dette oppdraget, ikke vil være inhabile når saken diskuteres i VKMs faggruppe. VKMs medlemmer er oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet i kraft av sin faglige kompetanse og ikke som representanter for institusjonen de jobber ved.

Vedtak: Oppdraget forankres i faggruppe 5. Sekretariatet tar faggruppens kommentarer til oppdragsteksten opp med Mattilsynet. Faggruppen avventer rapporten fra Folkehelseinstituttet før saken tas opp til behandling. Spørsmålet om helsen til hobbydyr ved fóring av sårkjøtt besvares av Faggruppen for før til terrestriske og akvatiske dyr. Faggruppe 5 gir en samlet vurdering til Mattilsynet.

5.3 Hastebestilling fra Mattilsynet: Zearalenon – inntak hos barn og ungdom særlig fra frokostblandinger

Bakgrunn: EUs grenseverdi for zearalenon i frokostblandinger er foreslått økt. En EFSA-rapport (2011) har nylig konkludert med at selv om grenseverdien økes, utgjør zearalenon i mat ingen helsefare for den europeiske befolkningen. Det kan imidlertid være mulig at norske barn har et høyere konsum av grove frokostblandinger enn andre europeiske barn. Mattilsynet ba derfor VKM om å vurdere norske barns (2-, 4-, 9- and 13-åringer) eksponering for zearalenon fra frokostblandinger. Videre skulle det inkluderes eksponeringsscenarioer for ulike maksimale zearalenonnivåer i frokostblandinger basert på norske kostholdsundersøkelser. Ettersom Mattilsynet skal bruke vurderingen som innspill i EU er tidsfristen kort (medio januar 2012).

Faggruppen diskuterte grundig kostholdsberegningene som var utført, og utarbeidet forslag til tekst og konklusjoner.

Vedtak: Sekretariatet tar med seg faggruppens kommentarer og saken sendes ut i faggruppen og ferdigstilles per e-post.

5.4 Aktivitetsplan for FG5 i 2012

Dette punktet gikk ut pga. tidsmangel. Tilbakemeldinger skal gis per e-post.

6 Status for øvrige saker i faggruppen

Dette punktet gikk ut pga. tidsmangel.

7 Orientering fra Mattilsynet

- Dette punktet gikk ut siden de aktuelle saksbehandlere fra Mattilsynet ikke var til stede.

8 Saker som skal behandles på møtet

Det ble minnet om at:

- VKM vil arrangere et dagsseminar om Benchmark-modellering for VKMs medlemmer 10. januar 2012.

- Klif i samarbeid med Forskningsrådet vil arrangere et dagsseminar om miljøgifter 18. januar 2012

9 Nytt fra sekretariatet

Dette punktet gikk ut pga. tidsmangel.

10 Eventuelt

Det var ingen saker under dette punktet.

11 Nye møtedatoer

Dato for felles møte mellom faggruppe 4 og 5 ble satt til 1. mars 2012.